

«5 σπασμένες κάμερες» κι ένα χωριό στην Παλαιστίνη

ο Εμάντ Μπουρνάτ και οι 5 σπασμένες κάμερές του | φωτό: Kino Lorber, Inc

Ο **Εμάντ Μπουρνάτ** είναι ο πρώτος Παλαιστίνιος που είδε την ταινία του να κατεβαίνει υποψήφια για βραβείο Όσκαρ, το 2013. Το βραβείο δεν το κέρδισε τελικά, αλλά οι [«5 σπασμένες κάμερές»](#) του έχουν κερδίσει περισσότερα από 30 βραβεία, σε διεθνή φεστιβάλ ντοκιμαντέρ και αλλού. Κι έχουν κερδίσει κι ένα πιο σημαντικό βραβείο: το να στριμώχνονται στις αίθουσες εκατοντάδες θεατές και να κρέμονται από αυτοσχέδιες οθόνες για να δουν εικόνες από την Παλαιστίνη, τραβηγμένες από έναν απλό αγρότη που, σε μια κρίσιμη περίοδο, αισθάνθηκε ότι έπρεπε να καταγράψει όσα συνέβαιναν γύρω του. Αυτό συνέβη και την περασμένη Δευτέρα, 2 Μαρτίου, στην πρώτη (εκτός φεστιβάλ*) προβολή της ταινίας στην Ελλάδα. Οι θεατές ξεχείλιζαν στις θέσεις και στα σκαλοπάτια του θεάτρου «Εμπρός», στου Ψυρρή,

ενώ δεκάδες άλλοι κάθονταν στο πάτωμα της σκηνής ή όρθιοι τριγύρω για τα 90 λεπτά της προβολής της και για τη συνέντευξη του Μπουρνάτ που ακολούθησε. Αλληλέγγυοι, συγκινημένοι και ευγνώμονες που κάποιος κατάφερε να μεταφράσει σε εικόνα λίγο από τον πόνο και την αδικία που βιώνει η Παλαιστίνη, και να την φέρει ως την Αθήνα.

η μητέρα του Εμάντ Μπουρνάτ παρακαλεί τον ισραηλινό στρατιώτη να αφεθεί ελεύθερος ο άλλος γιος της, Καλέντ, που μόλις έχει συλληφθεί | φωτό: Kino Lorber, Inc

Οι «5 σπασμένες κάμερες» είναι ένα ντοκιμαντέρ με όσα κατέγραψαν οι ισάριθμες κάμερες του Μπουρνάτ από τον Φεβρουάριο του 2005 μέχρι την άνοιξη του 2010, από τη ζωή του και τη ζωή των συγχωριανών του στο Μπιλαϊν, στη Δυτική Όχθη. Η πρώτη κάμερα αγοράστηκε για να μαγνητοσκοπηθούν στιγμές μετά τη γέννηση του τέταρτου γιού του, του **Τζιμπρίλ**, αλλά έμελε να αποτυπώσει και την αρχή της εξέγερσης που ξεκίνησε στο χωριό εκείνες τις μέρες, λόγω της επέκτασης του υπό ανοικοδόμηση γειτονικού οικισμού ισραηλινών εποίκων πάνω σε εδάφη που

κλάπηκαν από τη γη των παλαιστίνιων χωρικών. Υπό την επίκληση της ασφάλειας των ισραηλινών, στήθηκε εκείνο το διάστημα μια περίφραξη κοντά στα σύνορα του Μπιλαΐν, αποκόποντας τους Παλαιστίνιους από τους ελαιώνες και τα χωράφια που καλλιεργούσαν στους γύρω λόφους. Το ίδιο, άλλωστε, συνέβαινε εκείνη την περίοδο σε πολλά σημεία της Δυτικής Όχθης, όπου οι ισραηλινοί οικισμοί απλώνονταν επιθετικά. Έτσι ανάμεσα στις πρώτες λέξεις που έμαθε να λέει ο μικρός Τζιμπρίλ ήταν το «τζιντάλ» (το τείχος), κι από τα πρώτα αντικείμενα που έμαθε να ξεχωρίζει στο έδαφος καθώς τον κρατούσαν από το χεράκι και περπατούσε, ήταν τα φυσίγγια που είχαν ξεμείνει από τους πυροβολισμούς με αληθινά πυρά που δέχονταν οι παλαιστίνιοι από τους ισραηλινούς στρατιώτες. Στα έξι χρόνια της καταγεγραμμένης εξέγερσης, στην ταινία αποτυπώνονται οι όλο και συχνότερες έφοδοι του ισραηλινού στρατού στο χωριό, η υποδοχή τους με πετροβολισμούς – ειδικά σε περιόδους έντασης και μετά τη δολοφονία παλαιστινίων-, συλλήψεις ενηλίκων και ανηλίκων παλαιστίνιων, νύχτα στα σπίτια τους ή μέρα στα σημεία των διαδηλώσεων που γίνονταν –και εξακολουθούν να γίνονται- κάθε βδομάδα, κατά της κατασκευής του ισραηλινού τείχους. Υπάρχει μια σκηνή που ένας στρατιώτης χτυπάει νύχτα την πόρτα του Μπουρνάτ και του αναγγέλει ότι κατοικεί σε περιοχή που κυρήχθηκε «κλειστή στρατιωτική ζώνη» και ότι όποιος βρίσκεται μέσα σε αυτή μπορεί να συλληφθεί ανά πάσα στιγμή. Με αυτή τη λογική, σχεδόν όλα τα αγόρια του χωριού έχουν συλληφθεί τουλάχιστον από μία φορά μέχρι σήμερα, μας ενημέρωσε αργότερα ο μεταφραστής της συνέντευξης του Μπουρνάτ.

οι φίλοι του Εμάντ Μπουρνάτ, Αντίμπ και Φιλ σε μια διαδήλωση στο Μπιλαϊν| φωτό: Kino Lorber, Inc

Η ύπαρξη μιας κάμερας στο χωριό γίνεται επίσης ευκαιρία να καταγραφεί η ζωή των κατοίκων του. Γιορτές, χοροί, το μάζεμα της ελιάς το φθινόπωρο, τα γενέθλια του Τζιμπρίλ κάθε Φεβρουάριο, οι κότες που προτιμούν να ζουν ελεύθερες πάνω σε ένα δέντρο αντί για το κοτέτσι τους, ο **Φιλ** («ο ελέφαντας») που παίζει με τα παιδιά και πάντα είναι αισιόδοξος «ότι θα βρεθεί μια λύση και όλα θα πάνε καλά», ο **Αντίμπ** που αγκαλιάζει τον κορμό της ελιάς πριν του την πάρουν. Αλλά και η παρουσία ισραηλινών και ξένων ακτιβιστών, που σκέκονται στο πλευρό των χωρικών του Μπιλαϊν όλα αυτά τα χρόνια, οι πανηγυρισμοί όταν επιτυγχάνονται μικρές νίκες, όπως η δικαστική απόφαση από ισραηλινό δικαστήριο, το 2008 που όριζε ότι μέρος του φράχτη ήταν παράνομο και έπρεπε να κατεδαφιστεί, ή η εκτέλεση αυτής της απόφασης, έστω και με 5 χρόνια καθυστέρηση. Και μετά πάλι αγωνία, οργή και θρήνος για τους εκδικητικούς εμπρησμούς και το αιφνίδιο ξερίζωμα των ελαιώνων του χωριού, συνελεύσεις και αυτοσχέδιοι ακτιβισμοί για να κρατηθεί μέρος της κλεμμένης

γης, απειλές από εποίκους στην άλλη πλευρά του φράχτη, τραυματισμοί και κηδεΐες. Με τον καιρό οι κινητοποιήσεις στο Μπιλαΐν φαίνεται να φέρνουν μικρά αποτελέσματα, κι αυτά αναζωπυρώνουν την ελπίδα. Το 2008, μετά τη δικαστική απόφαση, κι άλλα παλαιστινιακά χωριά που συνορεύουν με το υπό ανέγερση ισραηλινό τείχος ακολουθούν το μοντέλο των τακτικών διαδηλώσεων από τους κατοίκους τους, και πολλές φορές το πληρώνουν με αίμα. Το Μπιλαΐν, διάσημο πλέον, δέχεται επισκέψεις αξιωματούχων και ηγετών των παλαιστινιακών παρατάξεων. Και ο Μπουρνάτ δέχεται συχνότερα προτροπές από τους στρατιώτες να σταματήσει να μαγνητοσκοπεί τη δράση του στρατού σε βάρος των πολιτών και των ακτιβιστών που τους συμπαραστέκονται. Καταγράφει αρκετές από αυτές. Η κάμερά του είναι συχνά στο στόχαστρο. Έτσι χάνει σταδιακά τη μία μετά την άλλη. Κάποια από αυτές έχει ακόμα μέσα της τη σφαίρα που, απ' ότι καταλαβαίνει, ο ίδιος την γλύτωσε από θάυμα.

* * *

Στις 20 του περασμένου Φεβρουαρίου, η αντίσταση των κατοίκων του Μπιλαΐν, όπως και ο Τζιμπρίλ, έκλεισαν 10 χρόνια. Χάρη στον αγώνα τους, κάποια κομμάτια γης έχουν επιστραφεί στους χωρικούς του Μπιλαΐν, αλλά το τσιμεντένιο τείχος γύρω τους οριοθετεί το μεγαλύτερο μέρος, που μοιάζει αδύνατο να ξανακερδιθεί. Σήμερα ο Εμάντ Μπουρνάτ εξακολουθεί να τραβάει πλάνα με την έκτη του κάμερα. Έχει χτυπηθεί κι αυτή δυο φορές, αλλά επισκευάστηκε και συνεχίζει να γράφει. Την κρατάει στα χέρια του διαρκώς και στα πλάνα που θα πάρει πίσω στο Μπιλαΐν, θα είναι και η ζεστή υποδοχή που του επιφύλαξε το ελληνικό κοινό στην Αθήνα, τα Τρίκαλα και τα Χανιά στις [προβολές](#) που συνδιοργανώθηκαν αυτή τη βδομάδα από την **Πρωτοβουλία «Ένα Καράβι για τη Γάζα»** και την **Παλαιστινιακή Κοινότητα Ελλάδας**. Μια τελευταία προβολή έχει προγραμματιστεί για αύριο, Παρασκευή, στις 19.30, στο Nosotros (Θεμιστοκλέους 66) στα Εξάρχεια. Περισσότερες προβολές στην Ελλάδα αναμένεται να διοργανωθούν προσεχώς. Με την ευκαιρία της πρώτης προβολής της ταινίας, προαναγγέλθηκε ένα ακόμη ταξίδι της Πρωτοβουλίας «Ένα

Καράβι για τη Γάζα», το 2015, για το οποίο προετοιμάζεται ένας μικρός στόλος. Νεότερες σχετικές ανακοινώσεις θα γίνουν τους επόμενους μήνες, όπως διεκρινίστηκε από το μέλος του συντονιστικού οργάνου της Πρωτοβουλίας, Βαγγέλη Πισσία.

* Διόρθωση: Όπως μας επισήμανε ένας σχολιαστής, η ταινία είχε προβληθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης τον Μάρτιο του 2012.

Δείτε το τρέιλερ της ταινίας: